

Plan wynikowy: *Oblicza geografii 2, zakres rozszerzony*

Materiał nauczania	L.g.	Wymagania podstawowe uczeń poprawnie:	Kat.	Wymagania ponadpodstawowe uczeń poprawnie:	Kat.
I. PRZEMIANY POLITYCZNE I GOSPODARCZE ŚWIATA					
- podział państw świata - analiza mapy politycznej świata - podział terytorialny mórz i oceanów - podział wpływów na Antarktydzie - kształtowanie się mapy politycznej świata do 1989 r. - następstwa przemian ustrojowych po 1989 r. - państwa powstałe w Europie po 1989 r. - ustroje polityczne na świecie - główne mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego - cechy państw o wysokim, średnim i niskim stopniu rozwoju - zróźnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego państw świata	5	- wymienia kryteria podziału ustrojów politycznych państw świata - wymienia najczęstsze kryteria przyjmowane podczas formułowania definicji państwa - wskazuje na mapie świata przykłady krajów, których granice nawiązują do warunków przyrodniczych lub zostały wyznaczone w sposób sztuczny - wymienia państwa mające dwie stolice i wskazuje je na mapie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>morskie wody wewnętrzne, wody terytorialne, wyłączna strefa ekonomiczna</i> - wymienia czynniki wpływające na zmianę liczby państw na świecie - wymienia okresy w historii powszechnej, które wpłynęły na obecny układ państw na mapie politycznej świata - wskazuje przykłady państw będących niegdyś kolonią - podaje przykłady nowo utworzonych państw na świecie - odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata - wymienia czynniki wpływające na współczesny podział polityczny świata - wymienia państwa powstałe w Europie po 1989 r. - wymienia główne mierniki i wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego - definiuje wybrane ekonomiczne mierniki wzrostu gospodarczego - wymienia przykłady państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego - porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego	A A C C B A A C B C A A A A C	- analizuje zmiany liczby państw w Europie i na świecie - przedstawia podział terytorialny mórz i oceanów - analizuje podział wpływów na Antarktydzie - wyjaśnia, dlaczego Antarktyda zgodnie z postanowieniami międzynarodowymi stanowi obszar międzynarodowy, objęty całkowitym zakazem eksploatacji surowców mineralnych - prognozuje zmiany liczby państw na podstawie wiedzy o problemach współczesnego świata - analizuje kształtowanie się mapy politycznej świata do 1989 r. - opisuje wybrane ustroje polityczne na świecie - analizuje następstwa przemian społeczno-ustrojowych po 1989 r. - ukazuje na przykładach procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. - wyjaśnia na wybranych przykładach procesy, w których wyniku powstały nowe państwa pozaeuropejskie - wyjaśnia wpływ kształtowania się podziału politycznego świata na inne elementy przestrzeni geograficznej - charakteryzuje wskaźnik HDI - porównuje składowe HDI w wybranych państwach - opisuje przestrzenne zróźnicowanie wartości PKB i HDI na świecie - omawia podstawowe cechy gospodarcze, demograficzne i społeczne państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego - uzasadnia potrzebę konstruowania syntetycznych mierników rozwoju społeczno-gospodarczego, np. HDI	D B D B D D C D C B B C C C C D
II. LUDNOŚĆ I URBANIZACJA					
- etapy zaludniania Ziemi - dynamika zmian liczby ludności - zróźnicowanie przyrostu naturalnego na świecie - współczynnik przyrostu naturalnego - prognozy zmian liczby ludności świata	15	- wymienia i wskazuje na mapie świata najludniejsze państwa - omawia etapy zaludniania Ziemi - podaje różnice w zaludnieniu wg kontynentów - podaje czynniki wpływające na zróźnicowanie przyrostu naturalnego na świecie	A C B B	- analizuje liczbę ludności świata i jej zmiany - wyjaśnia przyczyny oraz skutki wzrostu liczby ludności w skali globalnej i regionalnej - oblicza tempo zmian liczby ludności na danym obszarze za pomocą wskaźnika dynamiki	D B C

• teorie rozwoju społeczeństw • fazy przejścia demograficznego • eksplozja demograficzna i implozja demograficzna • przyczyny i skutki eksplozji demograficznej i implozji demograficznej • fazy przejścia epidemiologicznego • struktura wieku społeczeństwa • starzenie się społeczeństwa i jego skutki • średnia długość trwania życia w wybranych krajach • struktura płci • współczynnik feminizacji i współczynnik maskulinizacji • cechy rozmieszczenia ludności na świecie • czynniki rozmieszczenia ludności • bariery osadnicze • gęstość zaludnienia • obszary największej i najmniejszej koncentracji ludności na świecie • skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności • klasyfikacja migracji • przyczyny i konsekwencje migracji ludności • współczynnik przyrostu rzeczywistego • współczesne migracje zewnętrzne i wewnętrzne • problem uchodźstwa • odmiany ludzkie i ich rozmieszczenie • zróżnicowanie narodowościowe ludności na świecie • skutki zróżnicowania narodowościowego • rasizm • języki na świecie • religie świata • struktura wyznaniowa na świecie • zróżnicowanie kulturowe ludności na świecie • kręgi kulturowe • kategorie ludności na rynku pracy • struktura zawodowa w wybranych krajach • współczynnik aktywności zawodowej	• oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • wymienia przykłady państw o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego • wymienia teorie rozwoju społeczeństwa • charakteryzuje etapy rozwoju demograficznego ludności na podstawie wykresu • wymienia fazy przejścia demograficznego • wymienia fazy przejścia demograficznego, w których następuje eksplozja demograficzna • wymienia przykłady państw znajdujących się w poszczególnych fazach przejścia demograficznego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna</i>, <i>implozja demograficzna</i> • wymienia przyczyny eksplozji demograficznej i implozji demograficznej • podaje przykłady społeczeństwa młodego i starego • wskazuje czynniki kształtujące strukturę wieku ludności • wymienia typy demograficzne społeczeństw • odczytuje z wykresów średnią długość trwania życia w wybranych krajach świata • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>współczynnik feminizacji</i>, <i>współczynnik maskulinizacji</i> • wymienia typy obszarów wg podziału ze względu na aktualny stopień zaludnienia • omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia ludności na świecie • podaje główne cechy rozmieszczenia ludności na świecie • wymienia obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia na świecie • wskazuje obszary dużej koncentracji i słabego zaludnienia na podstawie mapy tematycznej • określa gęstość zaludnienia na poszczególnych kontynentach • przedstawia przyczyny dużej koncentracji ludności na wybranym obszarze • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia dla wybranych państw • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja</i>, <i>imigracja</i>, <i>emigracja</i>, <i>reemigracja</i>, <i>saldo migracji</i>, <i>przyrost rzeczywisty</i> • klasyfikuje migracje • wyjaśnia przyczyny migracji • podaje przykłady państw o dodatnim i ujemnym saldzie	C A A C A A A B A B C A C B A C C B B C B B	• analizuje zróżnicowanie przyrostu naturalnego na świecie • ukazuje na przykładach konsekwencje wysokiego współczynnika przyrostu naturalnego • prognozuje zmiany liczby ludności świata i poszczególnych kontynentów • analizuje model przejścia demograficznego na wybranych przykładach • analizuje fazy przejścia epidemiologicznego na wybranych przykładach • opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach wybranych państw świata • opisuje przestrzenne zróżnicowanie eksplozji demograficznej i implozji demograficznej • analizuje przyczyny i skutki eksplozji demograficznej i regresu demograficznego • ukazuje przyczyny zmian demograficznych i epidemiologicznych w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo • analizuje strukturę wieku i płci ludności na przykładach wybranych państw świata (na podstawie danych statystycznych) • wyjaśnia konsekwencje starzenia się społeczeństwa • omawia problemy społeczno-gospodarcze starzenia się społeczeństw wybranych krajów Europy Zachodniej • analizuje i ocenia zróżnicowanie ludności pod względem przeciętnej długości trwania życia, dzietności oraz umieralności niemowląt • oblicza współczynnik feminizacji i współczynnik maskulinizacji • prognozuje zmiany udziału głównych grup wiekowych ludności Unii Europejskiej na podstawie różnorodnych źródeł informacji • analizuje rozmieszczenie ludności na świecie na podstawie mapy tematycznej • ukazuje przyrodnicze i społeczno-gospodarcze skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na świecie • wykazuje wpływ barier osadniczych na rozmieszczenie ludności na świecie • porównuje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w krajach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo • wyjaśnia, dlaczego w analizach demograficznych stosuje się wskaźnik gęstości zaludnienia i fizjologicznej gęstości zaludnienia • analizuje wskaźniki gęstości zaludnienia w wybranych państwach • charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności	D C D D D C C C C D B C D C D D C D C B D C

		- wymienia typowe choroby w krajach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo - wymienia przyczyny zgonów w najbogatszych państwach i krajach słabo rozwiniętych - wymienia rodzaje jednostek osadniczych - charakteryzuje czynniki lokalizacji i rozwoju jednostek osadniczych - podaje cechy charakterystyczne wsi - wymienia funkcje miast - opisuje wybrane funkcje miast - podaje przykłady miast o różnych funkcjach - charakteryzuje nowe funkcje wsi - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> - wymienia płaszczyzny i fazy urbanizacji - charakteryzuje płaszczyzny urbanizacji - wskazuje na mapie najludniejsze zespoły miejskie świata - opisuje fazy urbanizacji - opisuje typy zespołów miejskich i wskazuje je na mapie - wymienia przykłady megalopolis na świecie - przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie	A A A C B A C B C B A C C C C A B	bezrobocia - przedstawia psychospołeczne skutki bezrobocia na podstawie materiałów źródłowych - analizuje społeczne i gospodarcze skutki występowania chorób na świecie - analizuje geograficzne uwarunkowania stanu zdrowia ludności świata - omawia zróżnicowanie dostępu do usług medycznych w różnych krajach świata na podstawie mapy tematycznej - wyjaśnia, na czym polega profilaktyka chorób - proponuje globalne i regionalne działania podejmowane w celu zwalczania chorób cywilizacyjnych i zakaźnych - rozpoznaje typy genetyczne kształtów wsi - opisuje wpływ czynników przyrodniczych i antropogenicznych na kształtowanie się sieci osadniczej - wyjaśnia przyczyny przemian zachodzących współcześnie w osadnictwie wiejskim - rozpoznaje typy miast i zespołów miejskich na świecie - określa strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast - przedstawia cechy fizjonomiczne miast typowe dla różnych regionów świata oraz ich zmiany wraz z rozwojem gospodarczym - wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu urbanizacji w różnych częściach świata - analizuje przyczyny urbanizacji w wybranych regionach - analizuje skutki urbanizacji w wybranych regionach świata - porównuje zmiany liczby ludności w wybranych miastach świata na podstawie danych statystycznych - opisuje zmiany w krajobrazie wielkich miast w różnych regionach świata - porównuje układ przestrzenny głównych typów zespołów miejskich - opisuje zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i o różnej wielkości - porównuje problemy mieszkańców wielkich miast w państwach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo	B D D C B C C B C C B B D D C C C C C
III. ROLNICTWO					
- funkcje rolnictwa - przyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa - społeczno-ekonomiczne czynniki rozwoju rolnictwa	11	- wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa - charakteryzuje warunki klimatyczno-glebowe do produkcji rolnej na świecie na podstawie mapy tematycznej	A C	- wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa na wybranych przykładach - ocenia środowisko przyrodnicze ze względu na możliwości rozwoju rolnictwa na wybranych przykładach	B D

• formy użytkowania ziemi • zmiany w strukturze użytkowania ziemi i ich skutki • cechy rolnictwa uprzemysłowionego • przyczyny i skutki rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego • przyczyny i skutki rozwoju rolnictwa ekologicznego • uprawy GMO • kryteria podziału rolnictwa • typy rolnictwa • rolnictwo intensywne i rolnictwo ekstensywne • regiony rolnicze na świecie • podział i zastosowanie roślin uprawnych • rozmieszczenie oraz wielkość produkcji roślin zbożowych i przemysłowych • wielkość produkcji głównych ziemioplodów • kierunki produkcji zwierzęcej • typy chowu • podział zwierząt i kierunki ich chowu • rozmieszczenie i wielkość pogłowia zwierząt gospodarskich • eksporterzy i importerzy mięsa • rybactwo i akwakultura • główne łowiska na świecie • wielkość połowów na świecie • zróżnicowanie wielkości spożycia ryb na świecie • działania podejmowane w celu zapobiegania wyczerpywaniu się zasobów wód • zaspokajanie norm żywieniowych • przyczyny głodu i niedożywienia • obszary nadwyżek i niedoboru żywności na świecie • sposoby zwiększenia produkcji żywności • zasoby leśne świata • zróżnicowanie lesistości na świecie • funkcje lasów i wykorzystanie ich zasobów • przyczyny i skutki wylesiania	• określa funkcje rolnictwa • ocenia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w wybranych krajach świata na podstawie danych statystycznych • wymienia formy użytkowania ziemi • charakteryzuje elementy struktury użytkowania ziemi na podstawie wykresu • wymienia państwa o największym udziale gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi • wskazuje przyczyny dużego zróżnicowania udziału gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi w wybranych państwach świata • wymienia cechy rolnictwa uprzemysłowionego i ekologicznego • wyjaśnia przyczyny rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego i rolnictwa ekologicznego • wskazuje rejony upraw roślin zmodyfikowanych genetycznie na mapie świata • wyjaśnia znaczenie GMO • wymienia kryteria podziału rolnictwa • wymienia typy rolnictwa i omawia ich rozmieszczenie na świecie • wskazuje na mapie obszary występowania rolnictwa intensywnego i rolnictwa ekstensywnego • omawia różnice między rolnictwem intensywnym a ekstensywnym • charakteryzuje główne regiony rolnicze na świecie na podstawie mapy tematycznej • przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na cechy biologiczne i produkcyjne • wymienia rośliny należące do poszczególnych grup • przedstawia zastosowanie roślin uprawnych • opisuje rozmieszczenie upraw głównych ziemioplodów na podstawie map tematycznych • wymienia czołowych producentów wybranych roślin uprawnych • wymienia czołowych producentów roślin zbożowych, przemysłowych i używek • wymienia czynniki wpływające na produkcję zwierzęcą • wskazuje kierunki chowu zwierząt • przedstawia typy chowu zwierząt gospodarskich • wymienia produkty pochodzenia zwierzęcego	C D A C A C A B C B A C C C B A B C A A A C B A	• analizuje mierniki wielkości gospodarstw rolnych w wybranych państwach • ocenia poziom kultury rolnej oraz strukturę własnościową i wielkościową gospodarstw rolnych w wybranych krajach świata • przedstawia korzyści dla rolnictwa wynikające ze zwiększenia mechanizacji i chemizacji rolnictwa • przedstawia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-gospodarczych na strukturę użytkowania ziemi • przedstawia zróżnicowanie struktury użytkowania ziemi na świecie na podstawie danych statystycznych • analizuje przyczyny i skutki zmian wielkości powierzchni gruntów ornych, użytków zielonych, nieużytków oraz lasów na przykładach państw leżących na różnych kontynentach • proponuje sposoby wykorzystania nieużytków do celów rolniczych • analizuje wybrane wskaźniki rolnictwa uprzemysłowionego • analizuje skutki rozwoju rolnictwa uprzemysłowionego i rolnictwa ekologicznego • wskazuje problemy związane z upowszechnianiem się roślin uprawnych zmodyfikowanych genetycznie • opisuje cechy rolnictwa pierwotnego, tradycyjnego i rynkowego • porównuje gospodarkę rolną w wybranych regionach rolniczych • wykazuje różnice w intensywności rolnictwa w wybranych krajach świata • przedstawia argumenty za i przeciw wybranym sposobom intensyfikacji produkcji rolnej • analizuje rozmieszczenie i wielkość produkcji roślinnej w wybranych regionach świata • wyjaśnia znaczenie uprawy zbóż, roślin przemysłowych oraz używek na świecie • omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie wysokości plonów zbóż w wybranych krajach • oblicza wielkość plonów • wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych rozwoju rolnictwa na wielkość i rozmieszczenie produkcji rolniczej w różnych regionach świata • omawia zróżnicowanie hodowli na świecie • wyjaśnia zależność chowu wybranych zwierząt gospodarskich na świecie od czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych • wyjaśnia różnicę między chowem intensywnym a chowem ekstensywnym	D D B B B D D D D D C C D B D B C C B C B B

	• wymienia państwa o największym pogłowie wybranych zwierząt gospodarskich • charakteryzuje rozmieszczenie i wielkość pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich na podstawie map tematycznych i danych statystycznych • wymienia czołowych importerów i eksporterów wołowiny i wieprzowiny na podstawie danych statystycznych • definiuje rybactwo, rybołówstwo, akwakulturę i marikulturę • wskazuje na mapie kraje o największych światowych połowach morskich • wymienia główne łowiska na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia kraje o najniższym spożyciu ryb w przeliczeniu na 1 mieszkańca na podstawie danych statystycznych • omawia gospodarcze wykorzystanie wybranych gatunków ryb • wskazuje przyczyny nadmiernego odławiania organizmów morskich • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głód, głód utajony, niedożywienie</i> • wymienia normy żywieniowe na świecie • wskazuje przyczyny oraz skutki głodu i niedożywienia ludności na świecie • wskazuje obszary niedoboru i nadwyżek żywności na podstawie mapy tematycznej • wskazuje liczbę głodujących na świecie na podstawie danych statystycznych • wskazuje największych eksporterów żywności na świecie na podstawie danych statystycznych • wymienia funkcje lasów • wskazuje kraje o największej lesistości • wskazuje rozmieszczenie największych kompleksów leśnych na Ziemi • przedstawia zróżnicowanie lesistości na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia kraje o największym udziale drewna w produkcji światowej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>deforestacja</i> • wymienia sposoby prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej w różnych regionach	A C A A C A A C C B A A C C C A C C B A B A	• analizuje produkcję zwierzęcą w wybranych regionach świata • wykazuje zależność pomiędzy pogłowiem wybranych gatunków zwierząt gospodarskich a wielkością produkcji mięsa, mleka i innych produktów • podaje różnice między akwakulturą a rybołówstwem • wyjaśnia przyczyny zróżnicowanej wielkości połowów ryb w wybranych państwach świata • analizuje przestrzenne zróżnicowanie wielkości spożycia ryb na świecie • podaje przykłady zagrożeń wywołanych nadmierną eksploatacją mórz i oceanów • analizuje zagrożenia produktywności mórz i oceanów • podaje sposoby zapobiegania wyczerpywaniu się zasobów wód morskich i śródlądowych • opisuje problemy wyżywienia ludności świata na podstawie różnych źródeł informacji • porównuje i uzasadnia strukturę spożycia żywności w państwach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo • wyjaśnia, dlaczego w niektórych krajach świata o sprzyjających warunkach rozwoju rolnictwa występuje problem niedożywienia ludności • proponuje działania w celu zwiększenia produkcji rolnej na świecie, zmiany struktury produkcji oraz dystrybucji żywności • proponuje sposoby walki z głodem • opisuje zasoby leśne świata na podstawie mapy tematycznej • wskazuje przyczyny i skutki wycinania i niszczenia lasów równikowych • wykazuje skutki nieracjonalnej gospodarki leśnej w wybranych regionach świata • uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie • podaje przykłady działań zapobiegających zmniejszaniu się powierzchni lasów na świecie	D D B B D B D B C C C C D D C C D D B

IV. PRZEMYSŁ

• kryteria podziału przemysłu • funkcje przemysłu • rewolucje przemysłowe • zróżnicowanie poziomu rozwoju przemysłu na świecie • znaczenie przemysłu w gospodarce państw • kraje nowo uprzemysłowione • zróżnicowanie struktury przemysłu • podział czynników lokalizacji przemysłu • zróżnicowanie zasobów pracy w przemyśle tradycyjnym i zaawansowanych technologii • zmiany roli czynników lokalizacji przemysłu w czasie • podział zasobów naturalnych Ziemi • charakterystyka surowców mineralnych ze względu na ich wykorzystanie • zastosowanie wybranych surowców mineralnych • recykling – nowe źródło surowców • podział źródeł energii na świecie • zmiany w bilansie energetycznym • rozmieszczenie, zasoby i wydobycie wybranych surowców energetycznych • konsekwencje dysproporcji w rozmieszczeniu surowców energetycznych • znaczenie energii elektrycznej • zróżnicowanie źródeł produkcji energii elektrycznej w różnych krajach • struktura produkcji energii elektrycznej na świecie wg typów elektrowni • państwa o największej produkcji energii elektrycznej • typy elektrowni • udział energii elektrycznej pochodzących z różnych elektrowni w wybranych krajach • zalety i wady wybranych typów elektrowni • przyczyny i skutki rozwoju energetyki atomowej • energetyka alternatywna • czynniki koncentracji przemysłu • rodzaje okręgów przemysłowych	10	• wymienia funkcje przemysłu • przedstawia kryteria podziału przemysłu i funkcje przemysłu • omawia udział przemysłu w tworzeniu PKB w wybranych krajach na podstawie wykresu • wymienia etapy procesu industrializacji • opisuje rozwój przemysłu i zmiany w strukturze produkcji przemysłowej • wskazuje na mapie kraje nowo uprzemysłowione • charakteryzuje kraje nowo uprzemysłowione • klasyfikuje czynniki lokalizacji przemysłu • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu • wymienia przykłady zakładów przemysłowych uzależnionych od czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych • przedstawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu na wybranych przykładach • omawia przymusową, związaną oraz swobodną lokalizację przemysłu • przedstawia podział zasobów naturalnych • charakteryzuje surowce metaliczne, chemiczne i skalne • podaje przykłady zastosowania poszczególnych surowców • przedstawia znaczenie poszczególnych zasobów naturalnych • opisuje rozmieszczenie wybranych surowców mineralnych na podstawie mapy tematycznej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>recykling</i> • omawia recykling jako nowe źródło surowców • przedstawia podział źródeł energii • podaje przykłady zastosowań surowców energetycznych • wymienia największych producentów wybranych surowców energetycznych • charakteryzuje zmiany w bilansie energetycznym świata • wskazuje ośrodki wydobycia surowców energetycznych na świecie na podstawie mapy tematycznej • opisuje wykorzystanie odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii • wskazuje głównych producentów energii elektrycznej na świecie na podstawie danych statystycznych • opisuje znaczenie energii elektrycznej dla gospodarki i życia codziennego	A B C A C C C C A A B C B B B C B C B B A C C C C C	• charakteryzuje strukturę i rolę przemysłu w krajach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego • przedstawia zróżnicowanie poziomu rozwoju przemysłu na świecie • uzasadnia różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw o różnym poziomie rozwoju • omawia rolę przemysłu w gospodarce państw • omawia wpływ przemysłu na wzrost gospodarczy i jakość życia ludności świata • wyjaśnia przyczyny i skutki wzrastającej roli krajów nowo uprzemysłowionych w światowej gospodarce na podstawie dostępnych źródeł • wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż • porównuje zróżnicowanie zasobów pracy w przemyśle tradycyjnym i zaawansowanej technologii • wyjaśnia znaczenie behawioralnych czynników lokalizacji przemysłu • omawia zmianę roli czynników lokalizacji przemysłu w czasie • wyjaśnia rolę surowców mineralnych w rozwoju przemysłu • przedstawia głównych producentów surowców metalicznych • uzasadnia potrzebę racjonalnego gospodarowania surowcami mineralnymi • wyjaśnia przyczyny wzrostu roli metali ziem rzadkich w gospodarce światowej na podstawie dostępnych źródeł • charakteryzuje światowe zasoby i wydobycie wybranych surowców mineralnych na podstawie danych statystycznych • opisuje rozmieszczenie i wielkość wydobycia wybranych surowców energetycznych na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • charakteryzuje kierunki eksportu i importu surowców energetycznych na podstawie danych statystycznych • wyjaśnia znaczenie ropy naftowej dla gospodarki energetycznej państw oraz dla handlu międzynarodowego • wykazuje dysproporcje w rozmieszczeniu rejonów produkcji i konsumpcji surowców energetycznych oraz konsekwencje tych dysproporcji • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania źródeł produkcji energii elektrycznej • omawia zmiany wielkość produkcji energii elektrycznej na świecie	C B D C C B C C B C B D B C C B C C B D B C

• charakterystyka wybranych okręgów przemysłowych • etapy rozwoju okręgu przemysłowego • restrukturyzacja przemysłu i jej skutki • zmiany w koncentracji przemysłu • geneza przemysłu zaawansowanej technologii • czynniki lokalizacji i rozmieszczenia przemysłu high-tech • formy organizacji przestrzennej przemysłu high-tech • znaczenie przemysłu zaawansowanej technologii • charakterystyka wybranych technopolii	• charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii następujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata • wymienia typy elektrowni • charakteryzuje różne typy elektrowni • wskazuje największe hydroelektrownie oraz elektrownie atomowe na mapie świata • przedstawia udział energii elektrycznej pochodzącej z różnych elektrowni w wybranych krajach na podstawie danych statystycznych • wymienia rodzaje okręgów przemysłowych • wskazuje na mapie przykłady okręgów przemysłowych na świecie • wyjaśnia czynniki przestrzennej koncentracji przemysłu • charakteryzuje rozmieszczenie i rozwój obszarów koncentracji przemysłu na wybranych przykładach • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu high-tech • opisuje czynniki lokalizacji zakładów przemysłu zaawansowanej technologii • wskazuje największe ośrodki przemysłu high-tech na podstawie mapy • omawia rozmieszczenie wybranych technopolii na świecie • przedstawia znaczenie przemysłu high-tech • charakteryzuje wybrane technopolie	C A C C B A C B C A C C C B C	• opisuje aktualne tendencje i kierunki w energetyce światowej • ocenia skutki rosnącego zużycia energii elektrycznej oraz uzasadnia konieczność pozyskiwania jej nowych źródeł • przedstawia wady i zalety różnych typów elektrowni • wykazuje związek pomiędzy warunkami przyrodniczymi a lokalizacją różnych typów elektrowni • podaje przyczyny i skutki rozwoju energetyki atomowej • wyjaśnia rolę i znaczenie energetyki alternatywnej • wyjaśnia, dlaczego energetyka alternatywna rozwija się w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo • opisuje możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii w wybranych krajach świata • charakteryzuje etapy rozwoju okręgu przemysłowego • wykazuje skutki restrukturyzacji przemysłu • wyjaśnia zależność między restrukturyzującą przemysłu a rozwojem okręgów przemysłowych • wyjaśnia tendencje zmian w rozwoju i rozmieszczeniu okręgów przemysłowych na świecie • opisuje cechy przemysłu zaawansowanej technologii • omawia formy organizacji przestrzennej przemysłu high-tech • opisuje korzyści związane z tworzeniem i funkcjonowaniem parków technologicznych • ocenia wpływ przemysłu zaawansowanej technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia	C D B D B B B C C C B B C C C D

V. USŁUGI

• podział usług • etapy rozwoju usług • znaczenie usług w gospodarce państw • podział i znaczenie komunikacji • uwarunkowania rozwoju komunikacji • dynamika rozwoju usług komunikacyjnych • kryteria podziału transportu • transport samochodowy i kolejowy • wady i zalety transportu samochodowego i kolejowego • znaczenie poszczególnych rodzajów transportu lądowego • transport przesyłowy • transport wodny i jego znaczenie • główne szlaki transportu morskiego	10 • klasyfikuje usługi • omawia znaczenie usług materialnych i niematerialnych • podaje przykłady usług podstawowych i wyspecjalizowanych • wymienia sekcje usługowe wg PKD • przedstawia podział komunikacji • przedstawia uwarunkowania rozwoju komunikacji • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transport</i>, <i>łączność</i>, <i>terminal</i> • przedstawia rolę komunikacji w gospodarce • przedstawia kryteria podziału transportu • wymienia czynniki przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne warunkujące rozwój sieci transportowej • opisuje czynniki warunkujące rozwój sieci transportowej • wskazuje na mapie kraje o dużej gęstości sieci drogowej i kolejowej • omawia gęstość sieci dróg na świecie na podstawie mapy	C C B A B B B B B A C C C	• opisuje etapy rozwoju usług • analizuje udział usług w strukturze zatrudnienia w wybranych krajach świata na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej • wykazuje znaczenie usług dla gospodarki państw • wykazuje znaczenie usług wyspecjalizowanych dla rozwoju społeczno-gospodarczego państw • analizuje dynamikę wzrostu zapotrzebowania na usługi transportowe i łącznościowe na poszczególnych etapach rozwoju • omawia wpływ postępu cywilizacyjnego na wzrost popytu na usługi komunikacyjne na podstawie dostępnych źródeł • ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w działalności gospodarczej państw • analizuje przewozy ładunków wg rodzajów transportu lądowego w wybranych krajach	C D D D D D C D D

• struktura przewozu towarów transportu morskiego • drogi wodne transportu śródlądowego • znaczenie transportu lotniczego • wady i zalety transportu wodnego i lotniczego • znaczenie łączności • rozwój telefonii • rola telekomunikacji w światowej gospodarce • zagrożenia związane z nowoczesną technologią informacyjną • przyczyny rozwoju turystyki • klasyfikacja turystyki • skutki rozwoju turystyki • rola turystyki w światowej gospodarce • atrakcyjność turystyczna • monokultura turystyczna • regiony i kraje świata najczęściej odwiedzane przez turystów • walory turystyczne wybranych regionów świata • rola i znaczenie nowoczesnych usług • przyczyny rozwoju nowoczesnych usług • dysproporcje w dostępie do nowoczesnych usług	tematycznej • charakteryzuje gęstość sieci kolejowej na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia najdłuższe rurociągi i gazociągi na świecie • wskazuje na mapie największe porty morskie na świecie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tania bandera</i>, <i>żegluga kabotażowa</i> • podaje przyczyny, dla których armatorzy rejestrują statki w krajach taniej bandery • wskazuje na mapie najważniejsze szlaki żeglugi śródlądowej na poszczególnych kontynentach • wymienia największe porty lotnicze pod względem liczby odprawianych pasażerów na świecie i wskazuje je na mapie • charakteryzuje uwarunkowania rozwoju transportu lotniczego • podaje przykłady wykorzystania nowoczesnych usług telekomunikacyjnych w życiu codziennym • wymienia przyczyny spadku znaczenia usług pocztowych • podaje przykłady dużego wpływu łączności na współczesną gospodarkę • opisuje rozwój wybranych współczesnych środków łączności • klasyfikuje turystykę wg różnych kryteriów • przedstawia przyczyny rozwoju turystyki na świecie • wyjaśnia, co składa się na atrakcyjność turystyczną • omawia różnicowanie ruchu turystycznego na świecie wg regionów na podstawie danych statystycznych • wskazuje korzyści wynikające z rozwoju turystyki • wymienia regiony atrakcyjne turystycznie • charakteryzuje najważniejsze regiony turystyczne świata na podstawie różnych źródeł • wskazuje kraje najczęściej odwiedzane przez turystów • wymienia nowe siedem cudów świata • opisuje atrakcje turystyczne wybranych regionów Europy • wymienia nowoczesne usługi • podaje przyczyny rozwoju nowoczesnych usług bankowych, ubezpieczeniowych oraz inwestycyjnych • podaje nazwy największych banków na świecie pod względem przychodów	C A C B B C A C B A B C C B B C A C C A C C B B	• omawia wady i zalety transportu: samochodowego, kolejowego i przesyłowego • omawia zmiany znaczenia transportu kolejowego na świecie • określa rolę transportu przesyłowego • opisuje wielkość przeładunku i strukturę towarów przeładowywanych w największych portach świata na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • opisuje sieć transportu śródlądowego na świecie na podstawie mapy tematycznej • przedstawia rolę kanałów w skracaniu dróg morskich • omawia wady i zalety transportu wodnego i lotniczego • wyjaśnia, dlaczego rola żeglugi śródlądowej w wielu krajach jest coraz mniejsza • wyjaśnia zmiany znaczenia poszczególnych rodzajów transportu wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym • określa wpływ światowego kryzysu ekonomicznego na natężenie oraz kierunki ruchu pasażerów i towarów na podstawie dostępnych źródeł • opisuje rolę telekomunikacji komputerowej w światowej gospodarce • omawia rolę postępu technologicznego w rozwoju telekomunikacji • wykazuje różnicowanie dostępu do telefonii komórkowej oraz internetu w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego na podstawie danych statystycznych • wykazuje zagrożenia związane z nowoczesną technologią informacyjną • analizuje cele ruchu turystycznego we współczesnym świecie • opisuje cechy i uwarunkowania ruchu turystycznego na świecie • przedstawia ekonomiczne, społeczne i przyrodnicze skutki rozwoju turystyki na wybranych przykładach • wyjaśnia, czym jest monokultura turystyczna • wykazuje znaczenie turystyki dla rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych krajów i regionów świata • opisuje walory turystyczne wybranych ośrodków i regionów turystycznych na świecie na podstawie różnych źródeł • wyjaśnia przyczyny dużego udziału Europy w międzynarodowym ruchu turystycznym • porównuje regiony o różnym stopniu zagospodarowania turystycznego • wskazuje korzyści wynikające z rozwoju turystyki	C C C C C B C B C C D D D D C B B C B C C C

			• analizuje niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym związane z rozwojem różnych form turystyki • wykazuje dysproporcje w dostępie do nowoczesnych usług finansowych, edukacyjnych i zdrowotnych • analizuje przestrzenne zróżnicowanie dostępu do usług bankowych na świecie • uzasadnia duży wpływ banków i giełd na funkcjonowanie gospodarki i życie człowieka • omawia współzależność procesu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz poziomu edukacji i nauki • przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług dla rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych krajów świata ze szczególnym uwzględnieniem usług finansowych	D	
				D	
				D	
				D	
				C	
				B	
				B	
VI. PROBLEMY WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA					
• czynniki wpływające na dysproporcje w rozwoju krajów • ekonomiczny podział świata • działania zmniejszające dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego państw • przyczyny globalizacji • płaszczyzny globalizacji • największe korporacje świata i ich rola • skutki globalizacji • płaszczyzny integracji międzynarodowej • formy współpracy międzynarodowej • działalność wybranych organizacji międzynarodowych • przyczyny i skutki integracji europejskiej • czynniki rozwoju handlu międzynarodowego • przedmioty obrotu międzynarodowego • bilans handlowy i bilans płatniczy • struktura handlu międzynarodowego • źródła konfliktów • przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych • terroryzm i jego skutki • wybrane zamachy terrorystyczne • przyczyny konfliktów w Europie, Azji i Afryce	8	• wymienia czynniki wpływające na dysproporcje w rozwoju społeczno-gospodarczym krajów świata • wskazuje na mapie kraje bogatej Północy i biednego Południa • wskazuje przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw i regionów świata • wymienia państwa należące do BRICS • wskazuje płaszczyzny globalizacji • wymienia przyczyny globalizacji na świecie • wymienia największe korporacje na świecie na podstawie danych statystycznych • definiuje indeks globalizacji i wskazuje kraje, w których jego wartość jest najwyższa • wskazuje płaszczyzny integracji międzynarodowej • przedstawia formy współpracy międzynarodowej • omawia rozmieszczenie wybranych organizacji międzynarodowych na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia główne organy ONZ • podaje przykłady krajów członkowskich Unii Europejskiej • przedstawia przedmioty obrotu międzynarodowego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport</i>, <i>import</i>, <i>reeksport</i> i <i>bilans handlowy</i> • przedstawia czynniki rozwoju handlu międzynarodowego	A C C A C A A C C B C A B B B B	• analizuje wybrane mierniki poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i jakości życia mieszkańców na podstawie danych statystycznych • wskazuje cechy demograficzne, społeczne i gospodarcze państw bogatej Północy i biednego Południa • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe • proponuje działania mające na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym krajów oraz regionów • wskazuje przyczyny wzrostu znaczenia korporacji międzynarodowych dla gospodarki • wskazuje oraz uzasadnia pozytywne i negatywne skutki globalizacji • wyjaśnia, dlaczego globalizacja na płaszczyźnie ekonomicznej ma największy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy świata • przedstawia przejawy globalizacji na płaszczyznach: politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturowej • omawia działalność wybranych organizacji międzynarodowych o charakterze gospodarczym, społecznym, politycznym i militarnym • podaje przykłady krajów członkowskich wybranych organizacji międzynarodowych • wskazuje przyczyny i skutki integracji europejskiej • omawia rolę i znaczenie organizacji naukowych, sportowych oraz kulturalnych na świecie na podstawie dostępnych źródeł	D C B D C C B B C B C C

• oraz obszary ich występowania • działania międzynarodowe zapobiegające konfliktom • przyczyny i skutki polityki izolacjonizmu	• podaje przykłady państw o dodatnim lub ujemnym bilansie handlowym na podstawie danych statystycznych • przedstawia rodzaje obrotów w handlu międzynarodowym • opisuje bilans handlowy i bilans płatniczy • wymienia źródła konfliktów na świecie • przedstawia przyczyny konfliktów na świecie • wyjaśnia, czym różni się terroryzm od konfliktu zbrojnego • przedstawia zagrożenia związane z terroryzmem • podaje przykłady państw, w których toczą się konflikty etniczne • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się konfliktów w wybranym regionie świata • przedstawia przebieg wybranego konfliktu zbrojnego na podstawie dostępnych źródeł • wskazuje na mapie państwa objęte arabską wiosną • podaje przykłady izolacji państwowej na świecie	B B C A B B B B B B C B	• analizuje współczesne problemy międzynarodowej wymiany handlowej • ocenia uwarunkowania rozwoju handlu międzynarodowego • analizuje strukturę towarową i geograficzną obrotów handlu światowego • wyjaśnia wpływ międzynarodowej wymiany handlowej na rozwój społeczno-gospodarczy państw • omawia przyczyny wybranych zamachów terrorystycznych • przedstawia skutki konfliktów zbrojnych i terroryzmu • omawia działania organizacji międzynarodowych i rządów państw podejmowane w celu ograniczenia terroryzmu i konfliktów zbrojnych • omawia przebieg konfliktów w Europie, Azji i w Afryce oraz wskazuje na mapie świata obszary objęte tymi konfliktami • omawia przyczyny izolacji państwowej na świecie • omawia konsekwencje izolacjonizmu państwowego na płaszczyznach: politycznej, społecznej i gospodarczej • ocenia wpływ konfliktów zbrojnych na pogłębianie się różnic między bogatymi a biednymi krajami świata • omawia konflikty toczące się aktualnie na świecie na podstawie dostępnych źródeł • omawia rolę ONZ w rozwiązywaniu konfliktów zbrojnych	D D D B C B C C C D C C

VII. CZŁOWIEK W PRZESTRZENI PRZYRODNICZEJ

• zmiana relacji człowiek – środowisko w dziejach człowieka • poglądy na relacje człowiek – środowisko • zasady zrównoważonego rozwoju • przykłady racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego • skutki zmian w środowisku związane z działalnością człowieka • przyczyny i skutki globalnego ocieplenia i występowania kwaśnych deszczy • przyczyny niszczenia warstwy ozonowej • przestrzenne zróżnicowanie zanieczyszczeń powietrza na świecie • gospodarowanie zasobami wodnymi • skutki nadmiernego poboru wody • źródła zanieczyszczeń hydrosfery • wpływ człowieka na litosferę	6 • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>środowisko przyrodnicze, środowisko geograficzne, antropopresja</i> • wymienia poglądy na temat relacji człowiek – środowisko • przedstawia przykłady racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego • omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju • wymienia przyczyny globalnych zmian klimatu • analizuje przestrzenne zróżnicowanie zanieczyszczeń powietrza na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia skutki nadmiernej emisji zanieczyszczeń do atmosfery • podaje przyczyny powstawania smogu i kwaśnych opadów • wymienia źródła zanieczyszczeń hydrosfery • omawia gospodarowanie zasobami wodnymi • wskazuje obszary niedoboru wody na podstawie mapy tematycznej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lej depresyjny, recykling</i>	A A B C B D A B A C B B	• przedstawia poglądy filozoficzne dotyczące relacji człowiek – środowisko przyrodnicze • analizuje relację człowiek – środowisko przyrodnicze na różnych etapach rozwoju społeczno-gospodarczego • ocenia skutki zmian środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka • ocenia możliwości realizacji podstawowych zasad zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i globalnej • opisuje wpływ działalności gospodarczej człowieka na atmosferę ze szczególnym uwzględnieniem zmian klimatycznych • wyjaśnia, dlaczego wzrost efektu cieplarnianego jest uważany za problem globalny • przedstawia przykłady działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe i rządy państw w celu redukcji zanieczyszczeń atmosfery • omawia przykłady wpływu działalności gospodarczej człowieka na zmniejszanie się warstwy ozonowej	B D D D C B B C

• erozja i degradacja gleb • pustynnienie • zagrożenia bioróżnorodności • przyczyny i skutki wylesiania • naruszanie stabilności ekosystemów przez człowieka • międzynarodowe inicjatywy w zakresie ochrony środowiska • strategię ochrony środowiska • formy ochrony przyrody		• podaje przykłady katastrof ekologicznych • omawia przykłady wpływu działalności gospodarczej człowieka na litosferę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>erozja, degradacja gleb</i> • podaje przyczyny degradacji gleb • podaje cechy gleb zdegradowanych • podaje przyczyny pustynnienia • wskazuje na mapie obszary zagrożone pustynnieniem • wskazuje przykłady wpływu działalności człowieka na degradację i dewastację gleb • wymienia strategię ochrony środowiska • wskazuje sposoby ratowania środowiska geograficznego • podaje nazwy organizacji zajmujących się ochroną środowiska • podaje przykłady działań wybranych organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną środowiska • podaje przykłady rezerwatów biosfery	B C B B B C C C A C B B B	• ocenia skutki zmian w środowisku wywołane kwaśnymi opadami • wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach świata • przedstawia skutki nadmiernego poboru wody w wyniku działalności gospodarczej człowieka • proponuje działania człowieka wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą • proponuje działania zapobiegające morskim katastrofom ekologicznym • opisuje kierunki oddziaływania człowieka na litosferę • wyjaśnia sposoby walki z odpadami przemysłowymi i komunalnymi • podaje sposoby ograniczenia erozji gleb • uzasadnia konieczność ochrony gleb przed degradacją i przedstawia sposoby zapobiegania niszczeniu gleby • analizuje przyczyny i skutki wylesiania • omawia wpływ człowieka na biosferę • dowodzi na przykładach, że naruszanie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym • omawia międzynarodowe inicjatywy w zakresie ochrony środowiska • wyróżnia i charakteryzuje siedem kategorii obszarów chronionych • przedstawia przykłady działań podejmowanych przez rządy krajów, organizacje międzynarodowe i regionalne w celu rozwiązywania problemów globalnych i lokalnych w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody	D B B D D C B B D D C C B
• zróżnicowanie strukturalne i przestrzenne usług w najbliższej okolicy • funkcjonowanie przedsiębiorstwa przemysłowego i jego wpływ na przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne elementy przestrzeni geograficznej	6	• wybiera obszar badań • zaznacza na mapie najbliższej okolicy wybrane przedsiębiorstwa usługowe • zbiera informacje o podmiotach gospodarczych świadczących usługi na badanym terenie • określa znaczenie wybranych przedsiębiorstw usługowych dla społeczności lokalnej • zbiera ogólne dane na temat lokalnego przedsiębiorstwa produkcyjnego (nazwa, adres, profil działalności, położenie, rok założenia, ważniejsze etapy rozwoju, wielkość i struktura zatrudnienia) • przeprowadza badania w przedsiębiorstwie przemysłowym w zakresie profilu i wielkości produkcji, rynków zaoptowania i zbytu	C C C C C C	• dobiera narzędzia badawcze w celu określenia dostępności usług w najbliższej okolicy • prowadzi dokumentację badawczą • prezentuje wyniki badań • ocenia wpływ usług na poziom życia ludności w najbliższej okolicy • prognozuje zmiany w dostępności usług najbliższej okolicy w czasie • dobiera pytania badawcze w celu uzyskania informacji na temat przedsiębiorstwa przemysłowego • dokumentuje wyniki badań • omawia funkcjonowanie przedsiębiorstwa przemysłowego w środowisku lokalnym • prezentuje wyniki badań • ocenia wpływ przedsiębiorstwa przemysłowego na przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne elementy przestrzeni geograficznej • ukazuje perspektywy rozwoju przedsiębiorstwa z uwzględnieniem zmian wielkości produkcji i zatrudnienia	C C C D D C C C C D D